

Előfizetési árak:

Félévre . . . 80 Leu
Negyed évre . . 40 Leu
Egy óra . . . 14 Leu
Külföldre egy évre 280 Leu
Hirdetés — Nyílttér
díjszabás szerint.

SZÉKELY UJSÁG

egyesülve a SZÉKELY HIRLAP-pal.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A
SZÉKELY UJSÁGOT
Néhai Molnár Emil
a
SZÉKELYHIRLAPOT
Bíró Lajos alapította.

Felelős szerkesztő és kiadó:

Kovács J. István

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

KOVÁCS-HIRLAPIRODA, Str. Gen. Avarescu
(volt Gábor Áron-utca) 1. szám.

Főszerkesztő:

Dr. I. Diénes Ödön

Dr. POLÓNYI DEZSŐ.

1875—1933.

Gyászhir érkezett Magyarországról:
Meghalt Budapesten dr. Polónyi
Dezső ügyvéd, a Kézdijárás utolsó
magyar képviselője 58 éves korában.

Polónyi Dezső 1906-tól a forradalomig képviselte a magyar parlamentben a Kézdijárás kerületet. Előtte apja, Polónyi Géza volt a járás képviselője.

Midőn az országgyűlés által törvénytelennek nyilvánított Fejérváry-kormány és a haladópart majdnem egyéves uralma után megalakult 1906-ban a koalíciós kormány és új választás következett, minthogy Polónyi Géza a koalíciós kormányban igazságügyminiszter lett s mint ilyent, Budapesten jelölték és a jelöltséget itt nem vállalta tovább, a Kézdikerületi Függetlenségi és 48-as párt a fiát, dr. Polónyi Dezsőt jelölte és 1906 április 29-én egyhangúlag meg is választott.

1910-ben tartott általános választásoknál a Kézdikerület újból őt választotta meg nagy küzdelemmel lefolytatott választási harc után nagy többséggel és e választástól kezdve, minthogy az 1915-ben lejárat mandátumokat törvénnel a háború folyama folytán meghosszabbították, újból képviselte Polónyi Dezső kerületünket, mindig mint a Függetlenségi és 48-as Párt tagja a forradalomig, 1918 őszéig.

Értékes tagja volt az országgyűlésnek, számos alkalommal figyelemre méltó beszédet mondott és a székely ügyeknek a parlamentben képviselőisége alatt mindig kitartó harcosa volt.

Egyesek ügyét is számtalanszor sikeresen elintézte s a menekülés után a Budapestre menekülteknek előzékeny szolgálatokat tett.

A magyarországi kommunizmus leverése utáni nemzetgyűlésen és a későbbi országgyűléseken nem vállalt mandátumot, mert szemei az utóbbi években majdnem teljes vakságig meggyengültek.

Mint ügyvéd, keresett irodája volt és mint jogi szakíró számos cikket, jogi dolgozatot írt.

1928-ban nagyobb közjogi munkája jelent meg, mely a király-kérdést tárgyalja a pragmatika szankcio megszünése szempontjából.

Halálakor kegyelettel gondolunk vissza Polónyi Dezsőre, aki tizenkétévi képviselőisége alatt megnyerte és kiérdemelte választói becsülését.

A háborúelőtti magyar nemzeti küzdelemnek egyik jelentős alakja szállt vele a sírba.

Dr. D. Ö.

A k r i z i s.

Aratunk. Csépelünk. Lopva. Mintha nem is a miénk lenne az a kalásztenger, amit mi vetettünk s amit az Isten értünk növesztett. — Az időjárás rendelkezik termésünk felett. Ő áztat, ő csépel. — Teljesen ki vagyunk szolgáltatva neki. No igen, neki. De az adópréssről se feledkezzünk meg. — Mert hát szeptember 1-vel az is jött. — Hát eddig nem volt? — Volt bizony. És jól tudjuk: adót fizetni muszáj. Igen, de miből?! Hogy mi lesz mindennek a vége? Nyomoruság. — Dehogy. Hisz nyomoruság már most is van. — Hát akkor: még nagyobb nyomoruság.

A kormány transfermoratoriumot csinált. — Jól tette. Ha van moratorium, legyen transfermoratorium is. Jobb lett volna ugyan előbb transfermoratoriumot csinálni, akkor talán a moratorium elmaradhatott volna. Akkor talán a nagy adót is jobban birtuk volna meg. — Mindenesetre könnyebben usztuk volna meg a mai nehéz időket, ha a külföldi fizetéseket előbb szüntettük be. Az országból kiment pénz bennmaradt volna; fizethettük volna pontosan a tisztviselőket, nyugdíjasokat, belföldi tartozásokat. Nemcsak pontosabban, hanem jobban is. A pénz forgott volna; valami maradt volna a megélhetésre is és az adóra is s ha a kecske nem is, de a káposzta maradt volna. — Most pedig, hogy pénzünket külföldi hitelezőknek elfizettük, nem igen maradt meg sem a kecske, sem a káposzta. De tapasztalat az maradt. Vajjon?!

A mult nyomorusága pénzsziporítás nélkül nem igen oldható meg. Ezt mindenki tudja. A Leu kurzusát le kellene szállítani először azért, hogy a lezuhant árak feljavuljanak, felemelkedjenek, harmadszor azért, hogy az államkincstár belföldi esedékességeit kifizethesse. De ebbe a külföldi hitelezők nem egyeznek bele. — Nekik nem korog a mi éhes gyomrunk. — Tapasztalatot tehát szereztünk, de hogy ennek tanulságát a gyakorlati életbe átvisszük-e, az kérdés. — Bár a vége úgy is restabilizáció kell legyen, mert a korgó gyomor a becsületnél, sőt a hitelezői kapzsiságnál is hatalmasabb, — kérdés: nem késik-e el ez is, mint a transfermoratorium. Jó volna a tanulságot levonni, mert a gyorsaság, az idejében való cselekedet már magában félsiker.

Azt mondják, államadósságunk 87¹/₂%-a idegen valutára szól, tehát az államkincstár helyzete a restabilizációval mit sem változna. De változna az adófizető alanyok helyzete s így a kincs-

tár helyzete is javulna, nem szólva pld. arról, hogy egy 50%-os restabilizáció esetén az állam 23 milliárdhoz jutna ingyen. — 23 milliárd talán mégsem megvetendő dolog. — Ebből kifizethetnék a hátralekos fizetéseket, nyugdíjakat és belföldi tartozásokat, miáltal növekedne a pénzforgalom és elősegítenénk a megélhetést is. A gazdasági és hiteléletünket bénító konverzió is megszűnhetne az árak emelkedésével. — S aztán ha a külföldi hitelezők úgyis külföldi valutában követelnek, miért fáj nekik a restabilizáció. — Vagy nem csak nekik fáj? Valószínű. Vidéki, kis bankoknak semmiesetre sem fáj. Ők nem tartoznak idegen valutával.

Szidtuk a bankokat. Ilyen-olyan magas kamatot hogy lehetett szedni. Pedig soha olyan jó dolgunk nem volt, mint akkor, amikor magas volt a kamat. Mert a gabonának, a földnek, stb-nek is jó ára volt. — Birtuk a nagykamatozat. Ma az 1%-ot sem bírjuk. — De hát ki az oka ennek? A bankok? — Szegény bankok, ezt már a demagogia nem tudja rájuk kenni. — Találtak új bünbakkot: a nagy áresést! A nagy áresés az oka mindennek. Tehát nem a bankok. Dehát szüntessék meg azt a nagy áresést az illetékesek! Emeljék fel az árakat! — És miért kellett a bankokat, a hitelt megölni, amikor nem ők az okai a krízisnek? — Jobb lett volna talán előbb a krízist megoldani s megmaradhattak volna a bankok, megmaradhatott volna a hitel. Egye a fene, fizettük volna azt a 30-40%-ot is, csak a lencse 2-3 ezer, az árpa 800-1000, a föld holdja 30-40 ezer leu maradt volna. — S a hitellel is megmaradt volna. — Mert az árak a hitel, a bankok tönkretételével nem emelkedtek. Sőt! Azért nagyobb a krízis, mert nincs hitel. Mert hitel nélkül nincs forgalom. Forgalom nélkül nincs kereset. — Vagy igen?

Rossz időjárás, magas Leu, alacsony árak, jövedelemhiány, hitelhiány! — Titeket kellene megváltoztatni! S akkor az adót is jobban bírjuk megfizetni. — S mert az időjárást nem, de a többiek módunkban áll megváltoztatni: meg kell változtatni még akkor is, ha állami tisztviselő, nyugdíjas, stb. jobb fizetést pontosabban, a külföldi hitelező pedig kisebb annuitást pontatlabbul kap.

(—áros.)

✱ A cégjegyzések utolsó ideje. A minisztertanács f. év augusztus 23-án kelt 934 sz. határozatával a cégjegyzések utolsó határidejét f. év szeptember 30-ikában állapította meg.

„A mádefalvi veszedelem.”

Január 7-ike és 8-ika szomorú évfordulója a székelységnek. Amaz a hatalmi tobzódás, ez a félrevezetett tömeg kilengésének fájó emléke. A mádefalvi rémes éj, mint sirjából feljövő halott 170, Nagy-Enyed 85 éves multból kísért vissza.

Mindkettő az osztrák ház számláját terheli, mellyel 400 év keserves harcát vittuk, míg végre dicstelen halállal mult ki.

Mária Terézia szemet vet a szép székely fiukra. Erős, izmos karjaikkal szeretné trónját alátámasztani. De csak izmaikat használná ki. Meleg szívékre mit se ad. Ahhoz már nem ért, hogy a szívtől eltépett kar egyszerű gép maradjon.

A nagy örlő malomba, birodalma egy-ségébe akar begyömöszölni minket is — vakon. Akár mint Sámson beállították az izraeliták mosolyra, gunyra, fitogtatásra.

Am a szabadság fiai töretlen lélekkel, szűz vállakkal fittyet hányanak az incselkedésnek. Békén dolgozó honvédők akarnak lenni, nem cirkuszi mutatványok.

Azonban a judás pénz, a fölszított piszkos osztálygyűlölet megszaggatja sorait, eltépi és szembeállítja őket a maguk természetes, fajtbeli vezetőikkel s akkor döntő rohamra indul ellenük a kaján hatalom.

Csik-Háromszék, Udvarhely népe Mádefalva felé vonul tanakodni, szervezkedni s im kora hajnalban ágyu dörög meg a békés fa' utcaján. Férfiak, nők, gyermekek álmaikból riadnak föl. Nem a fölkelő nap, de szuronyok hegye villan feléjük. „Veszedelem” zivatara támad körülük.

Mit részletezzük e 2-ik szent Bertalan éj borzalmait? Pár száz élet elhamvadás, a lelkek titkos boszuszomja, átkok s óhaja s végre 154 év múlva megásott sirja a bitorlóknak, akár mint a francia, királyi családé 217 év múlva beszél arról: „Van Isten az égben és nála igazság,” az ítélet trombitáit angyalaival előbb vagy utóbb, de megfuvatja és léssen jégeső és tűz, vérrel elegy ésá bálvány vettetik a földre. (Jelenések 8-10 v.)

A hálás kegyelet néhány évtizeddel előbb, messze néző, multat-jövendőt egybefogó gyönyörű emlékművet állított Mádefalva állomásán, mely a thermopilei hősköl szent üzenetet röpit szét a nagyvilágba:

Vándor mondd meg a hatalom vak urainak: minden erő és dicsőség az Urtól vagyson s annak forgatásáról előbb-utóbb, de számolni kell mindenkinek.

Mondd meg a föld békés lakóinak: hit, remény és szeretet a legszentebb és legdrágább kincs a világon: és „sohse féljenek azoktól, kik a testet ölik meg, a lelket pedig meg nem ölhetik.” (Máté 10 v. 28 v.)

A 170-ik évforduló pedig találja ébren a három régi vármegye fiait és leányait. Sportkorok, énekkarok, turisztika egyesületek, élükön a Székely Nemzeti Múzeummal illő, hogy megragadják a kegyelet e kész alkalmát s elzarándokoljanak szentelt fájdmunk ama sirdombjához, hol oly sokan alusszák hű életük kora álmát.

Haláluk sikolya örök tiltakozás a nyers erő, a jogfosztás ellen. Példájuk int: a mi életünk pedig legyen tiltakozás az örök halál, mint igazi „veszedelem” ellen!

(Ercsi)

Megyaszi Mihály.

SZÉFEDDIN SEFKET BEY: VERSEK.
KÉT ÁRVA CIPŐCSKE.

— Nagyanyám emlékének. —

Elment a drága, angyali asszony, egy pár cipőcske maradt utána, félve, tipegve járt a szobában mert nagyon fájt a két gyöngye lába.

Lélek postán most utána küldném, a két cipőt, hogy kárba ne vesszék, ha jár a mennyben, a csillagocskák két gyöngye lábát fel ne sebezze.

FÜLBEVALÓ.

Szivalaku kis rubin kő vagyok, féltve ölelem pihés fülcimpád, örködöm: gonosz-szó hozzá ne férjen s örökké ingok, mint az ingák.

Megráz csilingelő kacagásod, a szádból kibugyanó szavak s este, ha lefekszel, hogy szebben aludj: füledbe sugok halk, édes titkokat.

A Vegyes Ipartársulat a krízis okairól és azok gyógyításáról.

A Marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamara a többi iparkamarákkal karöltve akciót indított a gazdasági nyomorúság orvoslására. Természetesen a meglévő okokra okos orvosi tanácsok kellenek. E tanácsot: megtételére megkereste a kereskedelem és iparosság szerveit, pontok alá sorolva a megadandó feleleteket.

Ilyen megkeresést kapott a Kézdivásárhelyi Vegyes Ipartársulat is, mely gyűlésében foglalkozva a gazdasági krízis kérdésével, dr. Molnár Dénes ipartársulati ügyész javaslatára a következő tartalmas határozatában adja meg válaszáat:

A behozatal általánosan csak a legszükségesebb és a belföldön elő nem állítható cikkekre kellene megengedni, amíg a vámrendszerek meg nem szűnnek és nagyobb gazdasági területek az államhatárokat tekintet nélkül ki nem alakulnak. Ez az elzárkozás ugyan kétélű fegyver, mert a második tárgyban a kivitel előmozdításának kérdésében kerül az állam nehezebb helyzetbe, mivel Románia természeti kincsekben gazdag ugyan, de gabona, petroleum és fa, valamint köszén másutt is van az európai kontinensen, ahonnan bármelyik ipari állam beszerezheti a maga szükségleteit és pedig megbízhatóbb utakon és módon, mint ez ebben a gyökeréig korrumpált országban teheti, hol a baksis rendszer orgiáit üli.

A külföldi köztartozások legtöbbje a háború költségeire, majd az új területekkel gazdagodott állam területén a gazdasági és közigazgatási szervezetek berendezkedésére, de főleg a szövetséges francia állami igényeknek a jövő háborúra való berendezkedési céljaira felvett kölcsönökből keletkezett. Vagyis improductív célokból legnagyobb részben. Ezek a célok lehetnek az állam érdekében állók, de azok költségeit elviselni csak úgy lehet, ha azok az államok, melyek a mi államunktól akkora áldozatokat kívánnak, productív módon táplálják a mi közzgazdasági életünket. Nem kölcsönök pergő tűzével, hanem terményeiknek exportjával oly áron, hogy abból jusson a kamatokra és törlesztésekre is és lehessen dolgozni az állam lakóinak s főleg mezőgazdáinak, hogy ne fizessenek rá a termésre s legyen jövedelmük, amivel a belföldi ipart foglalkoztathatják és a kereskedelemnek is legyen adva a kiviendő áruk és a belföldi fogyasztási cikkek elosztására megfelelő és jövedelmező munkatere.

A leu stabilitásának fenntartása csak akkor követelhető a külföld részéről, ha az állam természeti kincseinek és munkaproductumainak a külföldi hitelezők általi fogyasztását nem zárják ki a hitelezők magas vámmokkal és megfelelő vásárlásoktól való elzárkozásokkal.

A mai helyzetben semmi értelme a stabilizáció fenntartásának, mikor annak fenntartásával tovább vérzünk s végül is elvérzünk, mert nincs, ami a belföldi gazdasági életet táplálja tőkével s nincs jövedelem, amiből a kül-adósságokat fizethessük, mert belső életünk is meg van rontva gazdaságilag a nemzetközi általános agrárválság miatt, mely évek óta tart és ennek következményeként az előző konverziós és a jelenlegi moratorium törvényekkel.

Radikális megoldás csak az volna, ha az állam megtagadná a külföldi tartozások fizetését mindaddig, míg áruvásárlásokkal nem segítenék a hitelezők az államot és pedig oly áron, hogy ne legyenek se a mezőgazdák, se a többi foglalkozási ágak rab-szolgákenyérre szorítva. Ezzel a külföldi hiteltartozások fizetésének és kamatainak megtagadásával egyidejűleg fel kell higitani a pénzt a belföldön legalább 3 annyira, mint ahogy most áll s ekkor legalább belföldön megindul a gazdasági élet, mindenki tud keresni és fizetni s amint a stabilizáció előtt volt élénk üzleti és gazdasági forgalom, úgy ismét lesz.

Ekkor magától megoldódik az iparosok és kereskedők, valamint a gazdák régi tartozásainak kifizetése is. A külföldi hitelezők pedig nem fogják gondolni, hogy továbbra is mellőzzék-e az államunkkal való összeköttetéseket áruink és ipari terményeink vagy nyers és félgyártmányaink vásárlását, avagy kössenek velünk megfelelő kereskedelmi szerződéseket is, nemcsak hurokba szorító kölcsönszerződéseket, amint eddig tették jövőbeli háborús érdekekből.

Mihelyt a külföldi tartozások fizetése megszűntetjük, magától könnyebbül az adóteher is. Ugyanez áll az esetre is, ha kedvező kereskedelmi szerződések révén megfelelő jövedelemhez jut az állam, illetve állami közvetítéssel az egyes állampolgárok is minden foglalkozási ágban. A mai adók összege a mi városunkban és vidékünkön is a békebeli adók összegét 150-szeresen meghaladja. A békeévekben Kézdivásárhely összesen 85.000 aranykorona egyenes állami adót fizetett s ennek 80%-át, vagyis mintegy 68.000 aranykoronát községi és megyei pótdók címén.

Ez adóösszegben benne volt minden fajta adó. (Föld, ház, jövedelem, ut, tőke, kamatadó stb.) Ma ilyen címeken e város lakói és ezeknek megfelelő címeken e város lakói és hitelintézetei több, mint 22 millió adót izzadnának ki, ha tudnának, de be tudnak rajtuk hajtani ma is legalább 15—18 millió leut. Békében 11 szeszgyár, három sörgyár és három műmalom volt a 3 pénzintézeten kívül városban. Ma egyetlen szeszgyár sem működik, egy malom tengődik s minden sörgyár becsukott. Akkor a városban törvényszék és katonaság volt. Ma egyik sincs. Vagyis a mai adózás nemcsak aránytalan, hanem igazságtalan is. Házaink jövedelme tul van becsülve, földjeink hozamértékével egyetemben. Iparosaink kereseti adója a kereskedőkével együtt elviselhetetlenül súlyos és a kereseti viszonyoknak nem megfelelő. Még ha a mai adók 40 %-a lenne is kivetve, az is súlyosabb lenne, mint amit meg lehet fizetni az adóalanyoknak mai kereseti lehetőségeik melletti jövedelmeikből.

A társadalombiztosító díjak mértéke is túlzott. Lehetetlen kibírnia az iparosnak és a kereskedőknek is.

Súlyosak a különböző egyházi és iskolafenntartási adók is, mert azok az állami adók után igazodnak. Állami, felekezeti és tanonciskolákat kell fenntartani, melyek fenntartásához az iparosok és kereskedők kell, hogy a legnagyobb összegeket adják számuknál fogva is. Ezért követeljük, hogy a székelységnek adják meg az autonóm székely iskolákat s ebben egyesítenessék a különböző iskolatípusok (állami, róm. kath., ref., néhol unitárius és ág. evangélikus iskolák.)

Ennek kapcsán lehetne sokat megtakarítani az állami, megyei és községi költségvetésekből is. De általában a 8—10000 leun aluli fizetéseket nem érintve, az ennél magasabb fizetéseket progressive mérsékelni kellene és kimondani, hogy senkinek általában nem szabad köztisztviselői állásban fizetés címén 20.000 leu hávi összegnél nagyobb összeget kapnia. A katonatiszti fizetések is túl magasak és indokolatlan, hogy e kategóriája az állami alkalmazottaknak különleges elbánásban részesüljön a fizetések tekintetében, mikor a magasabb kvalifikációju bírák is gyengébben vannak fizetve.

A vámtarifa revíziója a fentebb már említett azon elvből kiindulva történjen, hogy a belföldi ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági érdekek megfelelő védelemben részesüljenek általa, de ne adjon lehetőséget arra, hogy a kartelek erős támasza legyen a védvámrendszer, mert ezzel a fogyasztókon, a belföldi szükségletek olcsó kielégítésén nem lesz segítve. Bármily régi tradícióval bírjon is bármely ipari vállalat s bármennyire az ország gazdasági érdekében működött legyen is, akkor sem engedhető meg, hogy a lakosság kiuzsorázására vezethessen az ő kedvezményekben részesítése, mert mégis csak a fogyasztók tömege az első és nem egyesek prosperálásának kedvezményekkel, vagyis mesterséges módon való előmozdítása. Ez ellenkeznék a közérdek szolgálatának szellemével.

A szállítási tarifák minden cikkekre úgy állapítandók meg, hogy az ország szívében élő székelység mezőgazdasága, ipara és kereskedelme versenyképes lehessen az ország többi részének termelőivel szemben. Különösen faterményeink, gabonánk és ipari termelvényeink igénylik a tarifális kedvezéseket is, mert mind inkább kisipari és szövetkezeti termelés megtakarításából a magas szállítási díjak nem fedezhetők, mert nincs megtakarítás a termelési költségekben.

H I R E K.

Szept.
9
1933

Leszállítandók a szállítási tarifák. Mér-séklendők a bélyegilletékek és mindennemű taxák. Így a perlekedési illetékek is, melyek ma igazságtalanul magasak, különösen a kisebb perértékű ügyekben. És mert sokszor kénytelen a kereskedő és kisiparos perelni, nem bírja ki a magas bélyegköltségeket. Ugyanis akár egy 50 leus, akár egy 5000 leus pernek bélyegköltségei átlag 250-től 300 (háromszáz) leut igényelnek. Ez elviselhetetlen sok.

A hitellelet a bizalom kérdésén áll s a bizalmatlanságon bukott meg.

A hitelleletet elsősorban a becsület kell, hogy helyreállítsa. De előbb a becsületnek is újra kell születnie. Hogy ne legyen az embereknek főcélja egymást elpusztítani akaró háborúra készülődés, hanem a megértő és egymás jogait és igényeit méltányoló, együtt megélni akarás, a nagyobb gazdasági egységekbe tömörülés, minden faji gyűlölködés kizárásával, a sok határ- és vámsorompó megszüntetésével, vagyis a mesterséges árdrágítás és piacok elzárása helyett a szabad versengés szülte legjobbat adás, legolcsóbban és legízszerűsebb feltételek mellett.

A mi kicsiny ipartársulatunk e néhány sorban kifejtett fenti állásfoglalása nem igényli abszolút igazságok kijelentését. Csak azt kívánja ezzel is tanusítani, hogy komoly és vészterhes időkben a maga meglátása szerint a hozzá intézett kérdésre a legjobb tudásával igyekezett feleletet adni. És ha ezzel hozzájárul a jobb munkáláshoz, az egymágában is nagy örömet fog jelenteni a közérdekben minden nyomorgó iparos és kereskedő, valamint gazdátársunknak is.

A sepsiszentgyörgyi kiállítás kitüntetései.

Az aug. 26-30 napjain az Erdélyi Gazdasági Egylet által a Háromszékmezei Gazdakörök Egyesülete, a vármegyei Mezőgazdasági Kamara és a Székely Nemzeti Múzeum támogatásával rendezett kiállításon városunkból és a Kézdivásárhelyi kiállítás résztvevői — igen kevés kiállító vett részt. Általában a mezőgazdasági és ipari kiállítás nem volt olyan arányu sem, mint a tavaly városunkban rendezett.

Akik azonban kiállítottak, azok mind gyönyörű dolgokat mutattak be és kitüntetésben is részesültek és pedig városunkból és vidékünkől a következők:

Állami aranyérmert nyert dr. Sinkovits Ottó szentkatolnai gazdasága.

Egyleti aranyérmert nyertek: az Erzsébet Árvaleányház, Bartos Boldizsár gyapjú fésülő, fonó és festő telepe, Szemenyei György cipész, Szabó István utóda rézöntője, Eperjesi Albert gazdaköri alelnök, Siklódy Albert méhészetért, Hann Jakab mézeskalácsos városunkból, K. Bogdán Géza ny. erdőfőtanácsos, martonfalvi birtokos (méhészeti, gazdasági és irodalmi érdemek), Gróf Mikes Arminné zabolai háziipari tárgyaiért, Wittemberg S. Kálmán (Gelence) méhészeti kiállításáért és felemlítjük még, mint városunk szülöttét Bányai János geológus-tanárt, ki ásványviz stb. gyűjteményeiért kapott arany érmet.

Ezüst érmet kaptak városunkból: Szántó Gyula cipész, a Kézdivásárhelyi Gazdakör és Teleki Nagy Ferenc, a vidékről Baricz Barabás imecsfalvi méhészet, a Nyujtódai Gazdakör, Szakács Ferenc kézziszentkereszt méhészet, Könczey Mária (Eszternek) házi mézes sütemények stb.-ért, Kádár István nyujtódai kisgazda. Ezeket irtuk össze a kiállítás nagyszámu kitüntetettjei névsorából s talán városunkból és közvetlen vidékünkől nem is volt más kiállító.

Tekintélyes és országosan is számottevő iparosaink nagy tömege városunkból egyáltalán nem vett részt készítményeivel a kiállításon, a gazdák is távollattartották magukat.

Mindennek fő oka a nagy pénztelenség, mert a kiállítás pénzbe került.

Nem vett részt az állatkiállításon tö-lünk senki. Ugy a nagyállat, mint a kisállat kiállítás (baromfi, nyul, galamb, kutya,) ugy-szolva csak a sepsi vidékről és a közeli Barcaságból történt és ez is alig egyhármada, mint a négy év előtti szentgyörgyi kiállításon volt.

— **Katholikus nagy-gyűlés.** Az ország kato-li-kusságának óriási érdeklődésével zajlott le a gyergyó-szentmiklósi nagy-gyűlés. Megjelent azon és egyben e-r-őkölt az ősz pásztor, gróf Majláth G. Károly erdélyi püspök is, kinek beszéde mély hatást keltett.

— **HALÁLOZÁS.** Balla Sándor almolnár, a KSE. birkozó osztályának tagja 34 éves korában elhunyt. Ma délután temették nagy részvétellel.

— **VASÁRNAP ÉLVE ELTEMETTETI MA-GÁT MABUSE HIPNOTIZÓR A SPORTPÁ-LYÁN.** Városunkban tartózkodik Prof. MABUSE hipnotizőr, aki csodálatos dolgokat produkál. Vasárnap délután végzi a legbravurosabb mutat-ványát, amikor a Sinkovits-sportpályán a mér-kőzés előtt eltemetteti magát. Ennél a mutatványnál az aradi Horia-pályán 4000 főnyi közönség asszisztált. A franciás „Mabuse“ név mögött egy tizennégyszeresen dekorált volt katonatiszt rejtezik, aki a háboruban nem keve-sebb, mint 25 sebet kapott. A vasárnapi Ma-buse-mutatóvány elé nagy érdeklődéssel tekint a város közönsége.

— **Művészi hangverseny.** A múlt szombaton este volt dr. Török Zoltánné és Berl Márk hangversenye. Akik ott voltak, egy kellemes, művészi est kedves emléké-vel távoztak. Kár, hogy többen nem voltak.

— **Bartos Boldizsár sikere a ki-állításon.** Amint lapunk más helyén erről megemlékeztünk, Bartos Boldizsár kézdivásárhelyi kelmefestő a sepsiszt-györgyi kiállításon aranyérmert nyert. Ez az esemény kikiváncsozik az egy-szerű beszámoló szürke sorai közül és örömmel írunk róla, mert egy törekvő iparos társunk diadala ez az aranyérm. Bartos Boldizsár szemünk előtt fejlődött és erősödött oly szép nivóra, hogy munkájával ma már ver-senyképessé lett az erdélyi piacon. Ki-tüntetései egymás után szaporodnak. A kézdivásárhelyi kiállítás után a sep-siszentgyörgyi aranyérmert ujjabb el-ismerése egy székely iparos előre-törő szorgalmának. Meleg szeretettel köszöntjük a mi részünkről is Bartos Boldizsárt.

— **Verekedés és tűz.** A múlt héten egyik éj-szaka Gelence lakosságát tűz riasztotta fel. Salamon József csúre ismeretlen okból éjjel tájban meggyült és hamarosan le is égett. Az volt akkor a gyanu, hogy a csúrt Szöcs H. János gyújtotta volna meg, mert meg-előzőleg egy verekedésnél Szöcsöt Salamon cserben hagyta. Amint velünk közlik, az eset előzményei a Me-csinori-féle korcsmában a részegen távozó Szöcsöt úgy ütötték nyakszirtén, hogy pillanatnyilag eszméletlenül te-rült el a földön. Ezután Szöcs hazatért és lefeküdt. Almából az riasztotta fel, hogy ég a szomszéd Sala-mon csúre. Ő akarta aztán Salamon az esetről érte-síteni, miközben az előjáróság a gyanu alapján lefogta. Természetesen a vizsgálat hivatott arra, hogy világos-ságot derítsen az ügyben és kiderítse, hogy vajjon tényleg Szöcs H. János gyújtotta fel Salamon József csú-rét, vagy csak boszúból ráfogják a kár egyébként 40—50.000 leu.

— **A SZÉKELY MÉZ SIKERE.** Amint la-punkban erről már beszámoltunk, méhészetünk szép sikert ért el a sepsiszentgyörgyi kiállításon is. Öröm nekünk is pld., hogy K. Bogdán Géza ny. erdőfőtanácsos, martonfalvi birtokos, aki lapunk hasábjain érdekes méhészeti cik-keivel keltett elismerést, a kiállításon első kitüntetést: méhészeti, gazdasági és irodalmi érdemeket nyert. Wittenberg S. Kálmán (Gelence) méze szintén aranyérmert nyert. Nála is nem első ez a kitüntetés, mert a Wittenberg-féle méznek erdélyszerte híre van. Sajnáljuk, hogy több jőnévű méhésztünk hiányzott a kiállításról.

— **Meggyilkolt erdőőr.** A berecki er-dőben a múlt héten meggyilkolva találták Monisor Gergely erdőőrt. Azt hiszik, hogy va-lami haragosa ölte meg. Agyanu S. Antalra van.

— **A posta statisztikája.** A postavezérgazga-tóság adatai szerint az elmúlt évben az ország terüle-tén összesen közel 130 millió postabélyeget, több mint 41 millió darab levelezőlapot és 4 és fél millió darab postautalványt adtak el. Ezzel szemben 1931-ben 145 millió bélyeg, 54 millió levelezőlap és 5 millió darab utalvány került forgalomba. A fenti adatok szerint tehát a posta forgalma csökkent. A visszaesésnek az oka a rendkívüli drága portó. Egy belföldi levél, amely 1923-ban csak harminc bani bélyeget igényelt, ma már hét leuba kerül. Tehát tíz évben belül huszonegyszeresére emelkedett a belföldi levelek postai ára. Egy belföldi levél portója egy kilo kenyér árával egyenlő. Kiváncos volna, ha a posta is meghallaná az idő parancsoló szá-vát és az indokolatlanul magas tarifát a mai nehéz viszonyoknak megfelelően leszállítaná.

*) **Az Új Idők számonkénti vásárlói-hoz.** A Kovács-hirlapiroda közli az Új Idők számonkénti vásárlóival, illetve azokkal, akik

arra igényeiket bejelentették, hogy a kiadó-hivatal legújabb értesítése szerint a Nótás könyv szeptember közepén jelenik meg. A könyv csakis kötve 60 leuért kapható.

— **Bőripari kiállítás Bukarestben.** A romániai bőr és csizmakészítők egyesü-lete szeptember 10-től október 10-ig terjedő időben Bukarestben, a Károly parkban, nagyszabású bőripari kiállítást rendez. A ki-állításhoz utazók 50% os vasúti kedvezmény-ben részesülnek.

*) **MAGYAR TANITÓK!** Tekintettel a jövő évi elemi iskolai tanterv-változásra, saját érdekében cselekszik, ha nem vezet be idén más el. isk. tankönyveket, mint azt, amely a legjobban bevált eddig mindenütt s ez a Szentpéteri—Gázdac—Kandray-féle Egységes Olvasó minden osztályra. Ha most mégis mást vezetne be, ki lehet téve annak, hogy jövőre újra más könyveket kell meg-vétessen a növendékekkel s ez a tanítás hátrányára is vezethet. Tanfériak állítása szerint is jobb tankönyvek — az újonnan megjelenteket is figyelembe véve, — nin-csenek forgalomban, ezért vegyen idén csa-kis Szentpétery—Gázdac—Kandray-féle Ol-vasót és Kandray—Titz féle szám'anokat, melyek cégünkénél is kaphatók, magas ra-battal. Tisztelettel: Kovács-hirlapiroda könyv-és írószers kereskedés.

— **Jassi megyében pusztít a mocsár-láz.** A nagy és gyakori esőzések követke-zésében Jassi megyében veszedelmesen elza-sorodtak a szunyogok és aggasztó módon szedi áldozatait a mocsárláz. Az egészség-ügyi hivatal által összeállított statisztika szerint a megyében több, mint tízezer moc-sárláz beteg van. Junius óta több haláleset is történt. Az egészségügyi hivatal ingyen oszt ki gyógyszereket, csak hogy elejét vegye a nagyobb katasztrófának.

— **FEJBE RUGTA A LÓ.** Boldizsár Lajos pojáni földmivest a ló ügy fejbe rugta, hogy véresen terült el a földön. Súlyos Sebével beállították a kórházba. Már-kosfalván szintén ilyen eset történt, ahol Maksai János 7 éves fiút rugta főbe a ló. Agyhártagyuladással a kor-házban kezelik.

*) **TÁNCKURZUSRA felhívom a közönség figyelmét, mely szept 11-én kezdődik az Európában. Tanítva lesznek a legújabb modern táncok. Külön kurzus gyermekeknek és ex-kluzív társaság részére. Érdeklődni lehet az Európában. Irene Veress párisi okl. táncatanárnőnél.**

Intermezzó.

A Bálványosi Csillagok című mosoly-gós, derűs regény eskem két hete kimaradt az ujság hasábjairól, talán sokaknak fel sem tűnt, de merem hinni, hogy voltak néhányan, akiknek a szívéhez nőtt, akik kívánták és várták a folytatását és érezték a hiányát ezeknek a jóízű kópéságoknak.

Vannak előre nem látott okok, melyek a legjobb szándéku embert is megátolják kötelezettségeinek teljesítésében s a legfőbb és megfellebbezhetetlen ok és felemlítés a halál, mely váratlanul kopogtat az ember ajtaján, hogy a tollat hosszú időre kiüsse az író kezéből és szívet, gondolatvilágát be-fátyolozza a visszatérő melankólia borujával.

Mint ma bármely más magamfajta poéta, nemcsak ihletett és hivatott munkása vagyok az irodalomnak, melyet csak ritka és szent pillanatokban művelhetek, de apróbb s na-gyobb gondokkal verekedő diák fiu, akinek majd mindig küzdelemreszánt és élettellel, sorssal dacolni képes arcát, egyéniségét kell mutatnia kifelé s aki csak ritkán mélyedhet magába és menekülhet íróasztala mellé meg-tisztulni és tullemlkedni a köznapias torz és fájó valóságokon.

Hétről-hétre irtam és küldözgettem írá-som folytatásait, mert nagyobb lélekzeű munka egyszerre való megoldására nem vállalkozhattam egyébirányu elfoglaltságaim miatt, de ahogy ezek az édesbus epizódok föl-merültek emlékezetem vetítő vásznára, azon melegiben kerültek toll és nyomdafesték alá.

Voltak, akik szerették ezt az írást és azoktól kérek bocsánatot a legfőbb Kényurra való hivatkozással, mulasztásomért.

Meghalt egy nagyszony, az utolsók egyike a régivilágbeli erdélyi nagyszonyok

kasztjából, aki szinte fejedelmi környezetben nőtt fel művész atyja házában: Munkácsy Mihályok, Bencur Gyulák, Liszt Ferenc, Feszty Árpádok, Veresságán és más világ-patinájú és horizontális nevű zsenik környezetében, de aki lelki kincsei mellett semmitsem vihetett Odaára, meghalt a tradíciós erdélyi szegénységben, kiengesztelődött túlvilágban mosolygós arccal egy bágyadt fényű augusztusi napon.

Ő, a halhatatlan Egressy Gábor, a magyar színjátszás nesztörének unokája, Petőfi Sándor megdallolt ideáljának Egressy Etelkének és Telepy Károlynak, a világhírű magyar tájfestőnek leánya, Liszt legkedvesebb tanítványa, az én nagyanyám (mily roppant kicsinek érzem magam) meghalt és hosszú időre magával vitte égien derűs halotti arcán a mi minden mosolyunkat, kedvünket.

Minekünk, élőknek csak szent emléke és az áldozat maradt meg: keserű szívvel dalolnunk kell és nevetni és nevetetni.

Ezt teszem én, amikor ezután a könnyes intermezzo után újra felveszem elbeszélsem elejtett fonálát és Bajazzo módján, mélyen bennvérző szívvel tovább szövöm mosolygós mesémet.

BÁLVÁNYOSI CSILLAGOK

A Székely Újságnak írta:
SZÉFEDDIN SZÉFY SEFKET BEY. (15
Minden jog fentartva.)

HARMADIK FEJEZET,

melyben szép reményeinket és az ifjú tábor újabb égi-zuhany tépázza meg s következik a harsogó derűk orkánja, a tábor legvidámabb hat napja, végül is a nevető izmok és a gyomor idegek teljes csödjé.

Arany napsugár zsenge pászmái permetezték a tizenkét sátor libegő vásznait, a tisztáson bőkövű füvek zsongtak s az alkony előőrsei; kékes pára csipkék vertek tábor a rom vár gerince s a szilaj Bálványos-patak mentén sötétlő erdő-rengeteg felett.

— Gyönyörű lesz az első tábori esténk, vélte Komor Rezső, de az égiek nem osztották nézetét.

Mire szalmazsákjainkat megtöltöttük és fekvőhelyeinket elrendeztük, (első napi munkánk csak a tábor felépítésére és éjjelre való előkészületre szorítkozott, a tökéletesítés és csinosítás a következő napok feladata lesz) sűrű köd ereszkedett fölénk és pipálni kezdtek a hegyek, az arany napsugár tündérkéi éles fogu alkonyi manókká váltak, vacogtunk és balsejtelmekkel vártuk az éjszakát.

Az először ledöntött szálfából ideiglenes keresztet ácsoltunk s azt a tábor közepén felállítva, négyszögbe, örsönként körül álltuk, hogy esteli imánkban halál adjunk minden cserkésznek Atyjának, hogy erre a tündérien szép helyre vezetett bennünket.

Szállott az ima a haragos felhők önszürke drapériáin keresztül s az Úr talán mosolygott is ránk a roppant hegyóriások mögül, mosolygott és belesugta a zivatart ígérő Nemerébe: „A küzdelem edz titeket bátor és rettenthetlen acélosvállu magyarakká édes fiaim, ma este leveszem a nyájaskoldat az égről, megrengetem az öreg hegyóriásokat és megzúgatom a rengeteget, kinyitom az ég csatornáit, most mutassátok majd meg, hogy fiatal testetekben oroszlan sziv lakik; jövőtök rendíthetetlen temploma.”

Világosság gyúlt a sátrakban s egy bizonytalan éjszaka előtt nyugovóra térő fiukkal telt meg minden kicsi cserkészfészek.

Az ijesztően harsogó szélben körbejártam és mindenütt a legmelegebb felöltözésre intettem a népet előrelátó parancsnokunk intézkedése folytán.

Az enyimek szorosan összebujva, szveterekben, vastag takarókkal várták az éjszakát, Berci és Tácsi fázékonyan szepegett, Komor Dezső bassz-baritonján hintette a bátorító igéket, miközben Orbán Vencel szénával bélelt hátizsákjába igyekezett bakancsait beegyengetni, lévén az érzékeny lába az achillesi része. (Folyt. köv.)

— A KÉZDIVÁSÁRHELYI MUZEUM nyitva van vasárnaponként d. u. 3-5 óráig és csütörtökön d. e. 11-12 óráig. Ez órákban díjtalanul megtekinthető az Erzsébet Arvházban. A tárgyak száma már felülhaladta a 10.000 darabot.

Valami készül.

A világpolitika eseményei az utolsó hetekben alig keltettek valami érdeklődést. A leszerelés kérdése, a londoni világgazdasági konferencia csufos bukása után már értelmes kezdeményezést nem is várhatunk az ugynevezett nyári szünet alatt.

Ujabbban a szovjet került az általános világpolitika színterére azzal, hogy minden jelentősebb állammal megnevezési szerződést kötött s ezzel európai határait biztosította. Most, hogy ezen cseppei elérése, kelet felé nagyobb aktivitással vonulhat fel s védelmet meg ottani érdekeit. Az akció el is indult s teljes haderejét a keleti frontra összpontosította.

Ugyanezekben az időkben szemlélte meg a francia miniszterelnök országa határvédműveit s arról a legnagyobb bizalommal nyilatkozik.

Mussolini sem marad tétlen s egy legutóbbi beszédében már is kijelentette, hogy Olaszország annyira egységes, olyan erős, hogy senkitől sem fél.

Amerika és Anglia sürgősen fegyverkezik, hogy a tengerek szabadságát megvédjék s egyre-másra építik hatalmas nagy csatahajóikat s repülőgépeiket.

Németországban is — Hitler szerint — meg van már az egység s felelős politikusai napról-napra agresszívabb nyilatkozatokkal lepik meg a világot.

Valami készül! A lőszergyárosok keverik a kártyát.

SPORT.

A mai sportprogram.

Ma, vasárnap d. u. 1/2 5 órai kezdettel a brassói Ivria csapatával mérkőzik a KSE. a Sinkovits sportpályán.

A mérkőzés elé nagy érdeklődéssel néznek, mert a brassói csapat megerősítve jön városunkba.

Astra-KSE. 2:0 (1:0)

A múlt vasárnap a Sinkovits-sportpályán találkozott a brassói Astra először a KSE-vel és a róla táplált véleményt, hogy durva játékosok, a kézdívasárhelyi szereplésükkel megerősítették. Egyébként a játékok szép volt és nem csodáljuk, hogy mostanában a villám tornában két ízben is ökletek a győztesek. A közönség felháborodását provokáló bal halitot a saját csapatának intézője cserélte ki, mire a zaj lecsillapodott. A mérkőzést Blaga bíró vezette.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonaneműek vasuti tarifája.

Export buza, árpa és tengeri vasuti szállításánál 1935 március 31-ig terjedő időre az alábbi vasuti tarifák lettek megállapítva, per 10.000 kg-os vagon legkevesebb:

300 km-ig Speciális 33 tarifa col. 3 szerint	
301—500	20 leu 100 kg-ként,
501—550	25 " " "
551—620	26 " " "
621—650	27 " " "
651—720	28 " " "
721—770	29 " " "
771—820	30 " " "
821—870	31 " " "
871—920	32 " " "
921—970	33 " " "
971—1000	34 " " "

Magyar tanítók!!

Miért

használják mindenütt inkább a
Szentpétery--Gázdac--Kandray-féle
Egységes tankönyveket?

Mert

azok valamennyi között
a legjobbak és legolcsóbbak is!
Ugyancsak nélkülözhetetlenek minden
iskolánál a

Kandray-Titz-féle Számtankönyvek!

Bármely mennyiségben raktárról
kaphatók, legnagyobb rabattal a
KOVÁCS-hirlapiroda könyv-üzletében.

ARATÁSKOR.

Ez hun barázda, székely utódok élnek
A mag után, mit nyújt az őz erő;
Kalászeréskor, az aratás alatt
Magyar daltól hangos a Szépmező!...

Pedig itt rég már, hogy bánatot vetnek,
S ez a bánat csak szenvedést terem;
Még szöktük mi a konkolyt a buzában,
Nekünk ez is minden kincsel felér!...

Mert hűtlen lett a termőföld mihozzánk
Panasz panasza két az ajkamon...
Gondterhes arc az ugar törője
Mély barázdákkal, izzadt homlokon!...

Mi felcsillan lelkeben olykor-olykor,
Mit a családás fátyla nem takar,
Parányi kis öröm az osztályrésze,
De jön nyomába a nagy zivatár!...

Parányi kis öröm: így aratáskor
Jó kedű és dal hangzik a Szépmezőn,
Mert bármiképp van, az ősi hun barázda
Biztosítja számunkra a jövőt!...

Bukarest.

KELEMEN LAJOS.

AMIÓTA NÁLUNK.

Amióta nálunk idegenek élnek
Koldusokká lettünk, nem jut a szegénynek,
Buzgó imádságom sem hat fel az égig,
Fájó szívvel járok tar mezőkön végig,
Sírnek — oh! de könny sem jön már a szemembe
Fiatalon vágyom ki a temetőbe!...

Amióta nálunk idegenek élnek,
Anyám sem olyan szép, mint volt egykor régen,
Ráncos lett az arca, a haja fehérlék,
Arnyékától is fél, akár merre lépik,
Egészen felfordult kicsiny házunk rendje,
— Nem mondja — de vágyik ki a temetőbe!...

Amióta nálunk idegenek élnek,
Szomorú a nő, szomorú az ének,
Talán nincsenek is szerető párok,
Még fogott bennünket valami nagy átok,
Melynek olyan nehéz a keresztje, terhe...
Olyan sokan vágnak ki a temetőbe!...

Bukarest.

KELEMEN LAJOS.

A MOZI MŰSORA.

Szept. 9—10-én, szombaton és vasárnap este 9 órakor, vasárnap délután 6 órakor lesz bemutatva

A GHETTÓ SZÍVE.

I. Barnstein „És Isten mosolyog” c. világhírű regénye nyomán készült nagysílmű. Egy jószívű zsidó és két kis árva regényes története. Megható jelenetei felül mulják az „Édesanyám” nagyfílmét.

Főszereplők: Alexander Carr, Dickie Moore, Batty Jones Groham.

Szeptember 16—17-én, szombaton és vasárnap este 9 órakor, vasárnap délután 6 órakor színre kerül

A császár vadász

gigantikus idők gigantikus filmje. Részletek az Isanzói csatákból.

Minden vasárnap friss Jurnál. Heti hirdó.

Ne menjen

messze, mielőtt nyomtatvány-
szükségeitől gondoskodnia
kellene, — mert a mai idők
pénzviszonyai miatt mindenki az
olcsót, amellet a jót keresi.

Mindenfajta nyomtatványt

u.m. névjegyeket, eljegyzési kártyákat,
falragaszokat, gyászlapokat, meghívó-
kat, üzleti blokkot, cégnyomások
levélpapírt,

a legjutányosabb árban, csinos
és izléses kivitelben készít a

„MINERVA”-nyomda
Târgu-Săcuesc.

Megrendeléseket a KOVÁCS
hirlapiroda intézi el.

Könyvkötői munkák

a legegyszerűbbtől a legdi-
szesebb kivitelig

olcsón és gyorsan
készülnek

Turóczy A. Béla

könyvkötészetében

Târgu-Săcuesc — Kézdívasárhelyen.

Nagy választék

Műszaki-, irodalmi-, iskolai-könyvekben, irodai-
író-, rajz- és tanszerekben legolcsóbban a

Kovács-hirlapirodában.

Tipografia „MINERVA” nyomda Târgu-Săcuesc (Kézdívasárhely.) 1933.